

STORTINGET

Innst. 341 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:197 S (2024–2025)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen, Erlend Wiborg og Himanshu Gulati om liberalisering av privatskoleloven (profilskoler og yrkesfagskoler)

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at de to godkjenningsgrunnlagene 'profilskoler' og 'private yrkesfagskoler' gjeninnføres i privatskoleloven.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Linda Hofstad Helleland og Kari-Anne Jønnes, fra Senterpartiet, Kjersti Bjørnstad og Kjerstin Wøyen Funderud, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege

Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget.

Komiteen viser til at kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 29. april 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. Det har ikke kommet noen innspill.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at fellesskolen er en grunnpilar i det norske velferdssamfunnet. En skole der barn og unge med ulik bakgrunn møtes, lærer sammen og utvikler seg i fellesskap, er ikke bare et pedagogisk prosjekt, men også et verdivalg. Fellesskolen fremmer likhet, bygger tillit og legger grunnlaget for et sterkt og inkluderende demokrati. Disse medlemmer mener at utdanning ikke skal være et marked, men et felles samfunnsansvar.

Disse medlemmer understreker at alle barn, uavhengig av foreldrenes økonomi, utdanningsnivå eller bosted, skal ha tilgang til en skole med høy kvalitet og like muligheter. En utvikling der flere private skoler får statlig støtte, svekker denne felles arenaen. Når elever i større grad fordeles etter interesser, profil eller økonomisk kapasitet, er det en risiko for å fragmentere det som i dag er en av de sterkeste sosiale møteplassene i Norge. Det svekker tilliten mellom mennesker og utfordrer evnen til å finne felles løsninger.

Disse medlemmer støtter regjeringens vurdering om at profilskoler og private yrkesfagskoler, slik de ble innført av forrige regjering, ikke representerer et reelt alternativ til offentlig skole, men snarere bidrar til en utvanning av fellesskolemodellen. De lovendringene

som fjernet disse godkjenningsgrunnlagene, er derfor et nødvendig grep for å bevare og styrke fellesskolens rolle.

Disse medlemmer mener det er et politisk ansvar å verne om fellesskolen som en verdibærer for solidaritet, likhet og fellesskap. Derfor ser disse medlemmer ikke behov for å gjeninnføre godkjenningsgrunnlagene for profilskoler og private yrkesfagskoler, og støtter regjeringens arbeid for å styrke den offentlige skolen som felles arena for alle barn i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre vil understreke viktigheten av kreativitet, mangfold og valgfrihet. Tillit til både foreldre, elever og de ansatte i skolen er viktig, og disse medlemmer mener det er et godt prinsipp at foreldrene og eleven selv får velge hva slags skole man vil gå på. Det kan være mange grunner til at elevene velger som de gjør. Det kan være geografi, fagtilbudet, profil, mobbing i nærmiljøet eller at de har hørt at en skole har godt miljø og gode lærere. Årsakene til at elever velger som de gjør, er en sak for eleven selv og elevens foresatte, og byråkrater og politikere bør ikke overstyre elevenes rett til å styre sin egen fremtid. Disse medlemmer mener at flere friskoler bidrar til økt mangfold og læring mellom skoler. Offentlig finansierte friskoler bidrar også til å sikre den enkeltes reelle mulighet til å velge en privat skole. Disse medlemmer har tro på mangfold også i skolesektoren og at elever og foreldre bør ha mulighet til selv å velge den skolen som best passer elevens ferdigheter og ønsker.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at de to godkjenningsgrunnlagene 'profilskoler' og 'private yrkesfagskoler' gjeninnføres i privatskoleloven.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre ser stor verdi i at det er et bredt og desentralisert tilbud av videregående utdanning over hele landet. Det er viktig med en skolestruktur som både gir et utdanningstilbud av høy kvalitet og bidrar til utvikling og bosetting i byer og distrikter. Disse medlemmer mener det er viktig at målet om likeverdige muligheter skal gjelde skoleelever over hele landet, og at det er uheldig når mange elever får en uforholdsmessig lang reisevei. På dette området kan friskoler spille en viktig og positiv rolle.

Disse medlemmer har merket seg at nedleggelse av videregående skoler i Innlandet har ført til et stort engasjement blant både elever, foreldre og næringsliv i Innlandet. Skolenedleggelsene medfører at 700 elever mister nærskolen. Disse medlemmer er imponert over det folkelige engasjementet og mobiliseringen for å etablere private initiativ blant annet i Lom og Åsnes,

og viser til at det nå er tatt initiativ til å opprette Jotunheimen privatistskole. Skolen blir etter planen startet allerede til høsten, og alle lærerne fra Lom blir med til den nye skolen. Målet deres er å få godkjenning som en kristen skole. Disse medlemmer vil vise til at skolen har stor støtte i lokalmiljøet, og at initiativtagerne har samlet inn 60 mill. kroner fra lokalt næringsliv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre, vil understreke viktigheten av at reguleringsene i privatskolelova er objektive og forutsigbare, og at de tilrettelegger for utvikling av varierte, mangfoldige og gode friskoletilbud. Det er videre svært viktig at saksbehandlingen er rask og effektiv, av hensyn til både elever, foresatte og friskolene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Utdanningsdirektoratet prioriterer behandling av søknader fra friskoler som vil ha opptak og oppstart høsten 2025.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det er viktig å sikre nærhet til skoletilbud i hele landet. Private skoler fungerer som et supplement til den offentlige skolen. Disse medlemmer merker seg at forslagsstillerne vil innføre nye godkjenningsgrunnlag i privatskoleloven.

Disse medlemmer viser til statsrådens uttalelse som redegjør for at forslaget kan medføre negative konsekvenser for skolestrukturen i vertskommuner og vertsfylker. Det er en viktig verdi at barn fra ulike sosiale, økonomiske og kulturelle bakgrunner går på skole sammen og blir kjent med hverandre. Derfor er den offentlige fellesskolen viktig.

Disse medlemmer vil samtidig understreke at dagens privatskolelov åpner for godkjenning av private skoler som representerer et tydelig alternativ til den offentlige skolen. Det bør ikke være et mål i seg selv med flere privatskoler, og derfor vil ikke disse medlemmer støtte dette forslaget.

Disse medlemmer merker seg det store engasjementet for å sikre skoletilbud i lokalsamfunn berørt av skolenedleggelse i Innlandet. Disse medlemmer støtter igangsatte initiativ for å opprette skoletilbud slik at elever ikke må belage seg på hybel eller lengre reisevei.

På bakgrunn av dette vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vektlegge distriktpolitiske hensyn i behandlingen av eksisterende søknader

om godkjenning av privatskoler på grunnlag av alternativ pedagogikk eller livssyn.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt er opptekne av at fellesskulen skal styrkast. Det er viktig at barn får same utgangspunkt og opplever ein skulekvardag saman med andre barn og unge frå ulike bakgrunn og ulike ståstad. Den offentlege fellesskulen må leggje til rette for alle elevar sine føresetnader og mogelegheiter og vil difor ha behov for auka ressursar og tilstrekkeleg fagkompetanse.

Desse medlemene registrerer at Framstegspartiet ønskjer å opne for større grad av privatisering i skulesektoren. Erfaringar frå andre land som friare etableringsrett for private skular er at dette er med på å auke skilnaden mellom elevar. I bakgrunnsteksten viser forslagsstillarane til lovverket under den førre regjeringa, og omtaler dette som ei lov som bygde på «et godt og bredt kompromissforslag». Desse medlemene vil poengtere at det ikkje er særleg breidde bak eit lovforslag når den borgarlege sida er for og den raud-grøne sida er mot.

Desse medlemene støttar opp om lova slik ho er i dag, der det er klare krav til at privatskular skal representere eit tydeleg alternativ til den offentlege skulen. Den offentlege fellesskulen er ei suksesshistorie i Norge som gjer at barn frå ulike samfunnslag kan møtast i klasserommet. Desse medlemene meiner bestemt at fellesskulen må forsvarast ved eit kvart høve.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at de to godkjenningsgrunnlage-

ne «profilskoler» og «private yrkesfagskoler» gjeninnføres i privatskoleloven.

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at Utdanningsdirektoratet prioriterer behandling av søknader fra friskoler som vil ha opptak og oppstart høsten 2025.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vektlegge distriktpolitiske hensyn i behandlingen av eksisterende søknader om godkjenning av privatskoler på grunnlag av alternativ pedagogikk eller livssyn.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:197 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen, Erlend Wiborg og Himanshu Gulati om liberalisering av privatskoleloven (profilskoler og yrkesfagskoler) – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 20. mai 2025

Hege Bae Nyholt

leder

Margret Hagerup

ordfører

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2412-

Dato
29. april 2025

Representantforslag 197 S (2024-2025) om liberalisering av privatskoleloven (profilskoler og yrkesfagskoler)

Formålet med privatskoleloven er å medvirke til at det kan opprettes og drives private skoler, slik at foreldre og elever kan velge andre skoler enn de offentlige, jf. lovens § 1-1 første ledd. I Innst. 404 L (2021–2022) fremhever flertallet i utdannings- og forskningskomitéen blant annet at kjernen i privatskolelovgivningen er å ivareta muligheten til å etablere private skoler som representerer et tydelig alternativ til den offentlige skolen. Regjeringen mener profilskoler og private yrkesfagskoler ikke utgjør noe supplement som skiller seg tydelig fra tilbudet i den offentlige skolen.

Det er et politisk ansvar å sørge for at vi fremover tar vare på og bygger videre på det som er den største styrken til norsk skole, nemlig at elever med ulik bakgrunn og med ulike interesser møtes for å lære sammen. Fellesskolen gir elevene gode fagkunnskaper og ferdigheter, samt et bredt grunnlag for videre utdanning, arbeid og deltagelse i samfunnslivet.

En sentral målsetting for regjeringen, slik det også er uttrykt i Hurdalsplattformen, er å styrke den offentlige fellesskolen og stramme inn lov om private skoler med rett til statstilskudd, jf. Prop. 98 L (2021–2022). Som oppfølging av Hurdalsplattformen ble godkjenningsgrunnlagene for profilskoler og private yrkesfagskoler opphevet gjennom lovendringer med virkning fra høsten 2022, jf. Prop. 98 L (2021–2022).

Bakgrunnen for innstrammingsbehovet var den store økningen i antall godkjente private grunnskoler og videregående skoler under foregående regjering. Denne utviklingen var blant annet drevet frem gjennom fremveksten av såkalte «profilskoler». Stor vekst i private skoler kan ha store konsekvenser for skolestrukturen i vertskommunen og vertsfylket, og kan

medføre at også elever i den offentlige skolen får lenger reisevei fordi det ikke lenger er elevgrunnlag for å opprettholde nærskolene deres.

Etter lovendring fra høsten 2023 følger det også av privatskoleloven at vertskommunens eller vertsfylkets uttalelse skal tillegges *vesentlig vekt* ved behandlingen av søknader om godkjenning av nye privatskoler, og ved søknad om driftsendringer ved eksisterende skoler. Jeg vil vise til at det er de folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner som best kjenner de lokale forholdene, og er nærmest til å vurdere konsekvensene av en eventuell etablering eller endring i skoletilbudet i sine områder. At uttalelsen skal tillegges vesentlig vekt innebærer ikke at vertskommunen eller vertsfylket har noen vetorett.

De lovendringene som, etter forslag fra regjeringen, er vedtatt i denne stortingsperioden, har bidratt til å bremse den store økningen i antall private skoler som fant sted under Solberg-regjeringen. Godkjenningsordningen i dagens privatskolelov – som åpner for godkjenning av skoler som representerer et tydelig alternativ til den offentlige skolen, for eksempel basert på livssyn eller en alternativ pedagogikk – er i stor grad lik den godkjenningsordningen som kom inn i privatskoleloven i 2007, som resultat av privatskoleforliket mellom Stoltenberg II-regjeringen og Kristelig folkeparti.

Jeg ser ikke behov for å sette i gang noe arbeid med sikte på å gjeninnføre de to godkjenningsgrunnlagene «profilskoler» og «private yrkesfagskoler» som ble innført under forrige regjering.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur

